

Chrönika MMXIX

Kära systrar, bröder och gäster!

Jag känner mig lite som Selma Lagerlöfs ”Prästen stod åter i prediksstolen”. Här står jag igen. Det var så många som var oroliga i fjor att jag skulle sluta, vilket känns smickrande, men det är inte så lätt att få bort mig härifrån. Jag har ju faktiskt väldigt kul och har upptäckt att jag kan berätta vad jag vill och ni tror på mig. Nåväl, lite i alla fall. Och när då folk vill ha mig kvar, då är jag inte nödbedd.

Min huvudsakliga uppgift är som alltid att berätta om knutsåret. Och då börjar jag givetvis där jag slutade, när jag stod här sist. Eftersom de flesta tycker om att se bilder visade jag bilder, både gamla och nya. Dock fick de i Stekarhuset bara se film på MIG. De missade bilderna vilket måste ha gjort ett förvirrat intryck då en hel del av texten var beroende av bilderna. I år utmanar jag mig själv och kör utan bilder.

Adeldrickningen bjöd på vackert väder i fjor. Vädret måste avhandlas. Inget samtal är nåt värt utan att prata väder. Vi hade en ny Härold som dagen till ära hade namnskylt med Ny på jobbet. Han kände sig snabbt varm i kläderna för den åkte av tidigt. Och han gjorde ett riktigt gott jobb med lite nytänkande – ja visst är det hemskt!! I detta gamla gille. T.ex så skedde inblåsningen för första gången även av en kvinna. Båda inblåsarna gjorde dock tvivelaktiga insatser till allas jubel.

I fjor var antalet 50-åringar fler än 25-åringarna. Om det är bra eller dåligt får ni bestämma själv. Alla ser glada ut på fotot i alla fall. Jag tycker att 50-åringarna ser yngre ut för varje år. Beror det på att jag blir äldre...? Nej...Parentationerna var till antalet 14, men vi är ett åldrande gille, så härmed efterlyser jag massor av yngre medlemmar. Ta med era barn eller ännu hellre era barnbarn.

Antalet recepiender var strax under 30 och var drillade i seder bruk från fredagens fadder och recepiendträff. Vi vill gärna ge våra faddrar en extra eloge för att de håller hårt i och tar extra hand om sina recepiender. Det är inte alltid lätt att hänga med i alla svängar i ett gille som förflyttar sig så många gånger. Själv har jag slutat bestämma vilken bil jag ska åka i. Jag stoppar första bästa och frågar om jag får åka med. Har jag tur tillhör de gillet. Och ni som verkligen kör bil – har ni tänkt på hur geschwint det numera går att få in alla bilar på den lilla parkeringen här utanför? Det kan vi tacka våra marskalkar för. De gör ett jättejobb.

Marskalkarna fick också ny ledare och allting fungerade som vanligt bra. Årets träff för marskalkarna på fredagskvällen, dvs igår, var dock mycket mer fashionabel än förra året. I år på ett slott och ifjor i en källare. Men mer om det nästa år.

Vi installerade ett nytt gillesråd som därefter gjort ett gott jobb med vår tidning. Processionen runt borggården gick ovanligt bra. Vi lär oss! Vädret var soligt på kvällen också, så var det avhandlat.

Jag kan faktiskt inte komma på några missar alls, värda att nämna, under hela dagen. Det är givetvis lite trist. Kvällen flöt på och vi hade ny orkester att dansa till. Jag tror inte att någon blev besviken på dem. Själv skippade jag den extra drinken kl 1, vilket jag var tacksam för hela natten.

Dagen efter, dagen då vår ålderman tänker extra mycket på oss som hjälpt till med festen, var också solig och fin. Vädret passade utmärkt till intåget av en styck flaggstång i åldermans trädgård. Sällan har vi sett honom så förvånad. Jag tror att den är på plats och med flaggan i topp idag. Åtminstone kommer jag att kolla imorgon då vi åter är på fest hemma hos honom.

Och på den fjärde dagen uppstår åter marskalkar och andra från sin festkoma och den här salen smyckas av och blir sitt vanliga jag tills nästa år.

Så flyter Knutsåret på med återträff för recepiender, rådsmöte med minutiös genomgång av adeldrickningen, papegoya, gås, julbön, katter (mycket djur är det), gillesaftnar, utfärder med mera med mera. Den här uppräknings av alla våra aktiviteter är den som ingår i uppdraget med att vara chrönikör. Jag ska ge lite mer detaljer, men bara lite...

Vi fick ett mycket aktivt fågelkungapar. Framförallt Fågelkungen har varit med på nästan allt som går att vara med på. Går det att stoppa honom? Det kanske krävs en pil...Grattis till Sven och Gertie.

Gåsen lyser som alltid upp vårt höstmörker och den smakade utmärkt även i år.

Julbönen firades i Brösarp med massor av sång och musik i olika konstellationer. Kyrkan var fylld och efteråt var det traditionsenligt kyrkkaffe med ”tummakagor” med sylt och grädde. Själv var jag som vanligt en vända uppe i kyrktornet. Det är det som är mest spännande den kvällen. Vädret var som gjort för att föra ljudet av kimningen långt iväg.

Våren börjar med Gillesstämman där vi väljer våra gillesråd och går igenom ekonomin lite mer ordentligt och seriöst. Mat ingår givetvis och därefter en föreläsning.

Slå Katten ur tunnan är nåt jag rekommenderar varje år. Alla barn upp till 12 år kan vara med och tävla i denna nobla sport. Missa inte detta. Årets kattakung bor i Klippan och heter Frida.

Utfärden gick till Uppåkra och Chronikören var försumligen inte där.

De senaste åren har jag försökt upplysa och undervisa våra systrar och bröder i lite olika ämnen såsom tillkomst av gillet och vilka Knutar det finns. Vi har upptäckt att kunskapen om dylika ämnen är ganska skral hos en del – eller hos de flesta. För att friska upp minnet från tidigare år, eller om man inte lyssnade ordentligt, kan jag berätta att man kan hitta både info om föregående ämnen och gamla chronikor på hemsidan.

I år tänkte jag fördjupa mig i papegoyor. När gillet var ungt utkom varje år en bok med undertiteln Tänkebok. Boken från 1950 innehåller väldigt mycket papegoyerelaterad information, i vilken jag nu sökt upp en del som kan vara av intresse. Jag kommer dock att följa mitt Åberg-motto: somt är sant och somt kunde så vara... Detta mest för att artikeln var så diger att jag inte riktigt orkade läsa hela. Eller kanske förstå hela om jag ska vara riktigt ärlig.

Varför skjuter vi papegoyor? Ja, varför inte? Vill man skjuta nåt kan det lika gärna vara papegojor som nåt annat. Fast personligen tycker jag att vildsvin hade varit en bra idé. Den första dokumentationen om att tävlingsskjuta fåglar är från 1200-talet i Frankrike. En stor, levande, tjudrad fågel som kunde flyga till en viss höjd var målet. Kanske inte riktigt smakligt tycker vi, men om du vann och blev kung två gånger blev du också skattebefriad. Jag tycker att det är en bra idé att ta upp av de politiker som finns här idag. Själv har jag lyckats vinna tre gånger, men har minsann inte märkt av den minsta skattelättnad.

På 1300-talet byttes den levande fågeln ut mot en i trä. Man sköt gärna i maj (det finns massor av teorier om detta också) och efter ett tag tog armborst över efter pilbågen. Man sköt också mot en fågel på ett kyrktorn... så i Borrby kan vi inte vara. Men varför en papegoja? I boken finns flera tråkiga teorier men redan på 1300-talet nämns en papegoja. Papegoyan är färggrann, det är en bra teori. Aalborg är i alla fall det första kända papegoj-gillet. Den som blev kung där fick bjuda på fyra tunnor öl, men fick också en hel del friheter. 1512 sköt man med en bössa. Det står också att den gillesbroder som i byen är, tysk eller dansk, och inte enligt gammal sedvänja tänker skjuta papegoyan måste böta för sin försummelse.

Olaus Magnus skriver om papegoyeskjutningen att gojan sitter överst på en stång och är rörlig.

Minsann. Vinnaren får en plats bland de yttersta medborgarna. Trevligt! Det står också att de avskjutna pilarna hämtades av dresserade hundar. Kanske nåt att ta efter när dagens ungdom inte orkar springa. Pilehundar istället för pilepågar. Historiebeskrivningen fortsätter i evighet känns det som, men jag övergår till vårt eget gilles skjutning. Den allra första skjutningen beskriver Gustaf Åbergs så här: ”Att forska i gamla seder och bruk är som att väcka till liv deras bärare, att låta en dyrbar kedja av gemenskap och tradition löpa genom flydda år och länka fast nuet vid sin ankargrund.”

I början var det bara bröder av rådet som fick tävla. De blev kallade att dricka maj och ägde rätt att tillförene såsom sed är skjuta papegoyan på Nils Svens äng. Broder skulle jämte sin dygdziorade hustru befinna sig vid penningbankens hus besinnandes Gillets skrå: det envar broder som icke kommer eller skjuter skall giva en kanna öl – i penningar – åt de arma. Sedan papegoyan skjutits och majöl druckits gives i samma hus spisning av grovt bröd, stora pölsor och fett fläsk samt allom gamman, så länge det varar.

Åberg fortsätter: ”Ute på ängen restes så galgen. Offret, goyan, kunde lika gärna hängts i en vacker ring eller båge, gjord av en pilevidja. Men troligen skulle galgen skrämja och distrahera den omanlige och svage, och genom detta naturliga urval skulle slutstriden stå mellan de verkligt muskel – och nervstarka. En efter en trädde de fram, store män i stat och samhälle och demonstrerade oblygt sin bristande insikt i detta ålderdomliga vapens bruk. En så enkel sak som träff i galgen utlöste formliga orgier av självbeundran hos skytten, som frankt krävde, att saken skulle noteras i protokollet.” Och så fungerar det även idag, trots att goyan numera sitter fast förankrad i en stor skiva, helt orörlig.

1976 fick så äntligen damerna vara med och skjuta. Om det tidigare varit tveksamt om vår skyttekvalitet kan jag säga att många gånger skjuter damerna numera bättre än herrarna. Redan från början var det viktigt med huvudbonad och denna ska vara lövad vid återträdet. Många fantastiska skapelser har vi sett genom åren. Jag skulle kunna fortsätta länge, men... Kom den 7 september, då vi åter är i skjuttagen.

Nu är det hög tid att lämna över till lite mer festliga programpunkter. Jag lämnar min pulpet självmant så länge det råder fred och endräkt i hela salen.

Margareta Svensson
Chronikör